

Poučevanje govora v učnih načrtih za osnovno šolo, srednje šole in gimnazije

Simona Pulko

Razvoj govora in sporazumevalna zmožnost

Govorni razvoj otroka v predšolski dobi pomembno vpliva na njegov celostni govorni razvoj tudi v šolskem obdobju in se kaže v samem usvajanju ter razvijanju sporazumevalne zmožnosti otroka (Zemljak Jontes 2017: 45). V slovenskem šolskem prostoru je uveljavljen t. i. komunikacijski pristop k usvajanju jezika z besedilom kot izhodiščem in s sporazumevalno dejavnostjo kot osnovno, ključno metodo dela, katere namen je vzgojiti čim bolj učinkovitega uporabnika jezika (prav tam). O pomenu sporazumevalne zmožnosti v slovenskem izobraževalnem sistemu je bilo napisanih več razprav, monografij (npr. Kunst Gnamuš 1991, 1992; Lipnik 1994; Zadavec Pešec 1994; Krakar Vogel 2004; Pulko 2007; Križaj Ortar 2010; Bešter Turk 2011; Valh Lopert 2013; Zemljak Jontes 2017 idr.).

Bešter Turk (2011: 127) ima razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku za enega izmed temeljnih ciljev predmeta slovenščina na vseh stopnjah (obveznega) izobraževanja. Avtorica poudarja, da je slovenščina učni jezik in ne zgolj učni predmet, zato je treba sporazumevalno zmožnost razvijati pri vseh predmetih, ne zgolj pri slovenščini, ob tem pa se zastavlja vprašanje, ali se načrtovalci drugih predmetov, učitelji teh predmetov in avtorji učnih gradiv sploh zavedajo vloge, ki jo imajo oz. ki bi jo morali uresničevati pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti. Razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku je namreč pomembno na vseh ravneh izobraževanja in ne glede na predmetno področje (Zemljak Jontes 2017: 46). Pri predmetu slovenščina je tvorjenje govornih besedil tako moč predvideti v skoraj vseh sklopih učnega načrta (v nadaljevanju UN), v prispevku pa bomo obravnavali tiste, ki jih učni načrti in katalog znanja (v nadaljevanju KZ) eksplicitno izpostavljajo.

Govor v Učnem načrtu za slovenščino (2011)

UN za osnovno šolo (v nadaljevanju OŠ) že v poglavju *Opredelitev predmeta*, v katerem slovenščino opredeli kot materni/prvi jezik za večino učencev in kot drugi jezik/jezik okolja za pripadnike manjšin (ključni splošnoizobraževalni predmet v OŠ), izpostavi razvijanje in skrb za razvoj govora kot enega temeljnih ciljev: »Učenci se pri njem usposabljujejo za učinkovito govorno in pisno sporazumevanje v slovenskem jeziku.« (Poznavnič Jezeršek idr. 2011: 4)

Namen jezikovnega pouka je med drugim razviti sporazumevalno zmožnost v slovenskem (knjižnem) jeziku, pri čemer je poudarjeno praktično in ustvarjalno obvladovanje vseh štirih sporazumevalnih dejavnosti, med katere sodi tudi govorjenje (prav tam).

V UN je med splošnimi cilji zapisano, da učenci ob pisnih dejavnostih razvijajo pripravljenost za pogovarjanje in govorno nastopanje; tako izražajo svoje znanje, misli, stališča, hotenja, čustva in izkušnje, se pogajajo ter miroljubno rešujejo različna vprašanja s tvorjenjem različnih besedil pri jezikovnem in književnem pouku, s čimer razvijajo svojo socialno, kulturno in estetsko zmožnost.

V 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju (v nadaljevanju VIO) učenci v sklopu *Razvijanje zmožnosti pogovarjanja* sodelujejo v igri vlog, kjer so predlagane različne vrste pogovora (neuradni in uradni osebni pogovor ter neuradni in uradni telefonski pogovor) (Poznanovič Jezeršek idr. 2011: 12). Ob različnih dejavnostih pri razčlembi pogovora učenci vrednotijo razumljivost in zanimivost pogovora, vljudnost obeh sogovorcev, utemeljujejo svoje mnenje, z učiteljevo pomočjo povzemajo temeljna načela vljudnega pogovarjanja, izražajo svoja občutja med igranjem vlog, vrednotijo svojo zmožnost pogovarjanja in načrtujejo, kako bi jo lahko izboljšali (prav tam: 8). Podobne cilje najdemo v 2. in 3. VIO, pri čemer se zmanjšuje delež učiteljeve pomoči, predlagane vrste pogovora pa so enake (prav tam: 30). Vrste pogovorov, ki jih ponuja sklop *Vsebine* v 3. VIO, so: neuradni in uradni osebni/telefonski raziskovalni pogovor, neuradni in uradni osebni/telefonski prepričevalni pogovor, neuradni in uradni osebni/telefonski pogajalni pogovor (prav tam: 54).

Poglavje *Razvijanje zmožnosti govornega nastopanja* predvideva govorno nastopanje učencev z vnaprej napovedano temo in besedilno vrsto, pri čemer je upoštevano načelo postopnosti, saj to najprej poteka vodeno, nato pa ob ponazorilih čim bolj samostojno (ob zgledovanju po podobnem besedilu, ki so ga učenci že poslušali). Pri tem učenci vrednotijo zanimivost, živost in razumljivost besedila, predlagajo popravke/izboljšave in utemeljujejo svoje mnenje, vrednotijo rabo nebesednih spremljevalcev govorjenja, z učiteljevo pomočjo povzemajo temeljna načela uspešnega govornega nastopanja, izražajo svoja občutja med govornim nastopom, vrednotijo svojo zmožnost govornega nastopanja in načrtujejo, kako bi jo lahko izboljšali (prav tam: 9). Vrste besedil za govorno nastopanje v 1. VIO so: pripoved o tem, kar so otroci doživeli/videli/slišali, predstavitev načrtov za dani dan/konec tedna/počitnice, obnova knjige/risanke/filma, opis sebe ali druge osebe, delovnika, predmeta/igrača, živali, prostora, zgradbe, poti v šolo/katere druge poti (prav tam: 13).

Razvijanje pravorečne zmožnosti je v UN zasnovano po naslednjem konceptu: v 1. VIO učenci posnemajo knjižno izreko, v 2. spoznajo slovenske knjižne samoglasnike ter vadijo in utrjujejo njihovo izreko v besedah, vadijo in utrjujejo knjižni izgovor posameznih besed in povedi. V 3. VIO učenci vadijo knjižni izgovor besed, povedi in besedil, glasno izgovarjajo besede in opisujejo njihovo izreko (npr. določijo mesto naglasa,

naglašeni samoglasnik in njegovo trajanje, položajne variante zvočnika v, glasovno vrednost črke l in premene nezvočnikov), zanimivo pa je, da pri tem ne uporabljajo strokovnih izrazov in naglasnih znamenj. V 1., 2. in 3. VIO učenci med govornim nastopanjem in med pogovarjanjem z učiteljem govorijo čim bolj knjižno, prepoznajo pravorečne napake v svoji in govoricah drugih ter jih odpravijo (prav tam: 11, 28, 50, 51).

V sklopu *Razvijanje zmožnosti tvorjenja enogovornih NUB (neumetnostnih besedil)* učenci v 2. VIO »argumentirano vrednotijo svoj govorni nastop ter poznavanje besedilne vrste in vrednotijo svojo zmožnost govornega nastopanja /.../ in načrtujejo, kako bi jo izboljšali« (prav tam: 25, 26). V 3. VIO učenci uresničujejo faze sporočanja ter tvorijo (tudi govorno)

čim bolj ustrezna, razumljiva in jezikovno pravilna enogovorna besedila določene vrste /.../, argumentirano vrednotijo zanimivost, živost, ustreznost, razumljivost in jezikovno pravilnost svojega govornega nastopa /.../ ter odpravljajo napake ali pomanjkljivosti, vrednotijo svojo zmožnost govornega nastopanja /.../ ter načrtujejo, kako bi jo izboljšali. (prav tam: 48)

Poseben poudarek je razvoju govora v UN namenjen pri *Književnosti*, v poglavjih *Glasno interpretativno branje književnih besedil* in *Govorni nastopi*, kjer so predstavljeni načini, kako naj učenci berejo v vseh treh VIO oz. na kaj naj bodo pri izvedbi govornega nastopa pozorni (npr. predstavijo svojo bralno izkušnjo ali deklamirajo, recitirajo pesem) (20, 21, 41, 65). V 2. in 3. VIO UN pri *Govornih nastopih* predvideva, da učenci v vsakem razredu pripravijo en govorni nastop, pri čemer izbirajo med ponujenimi možnostmi in se odločijo za povezavo z domačim branjem, lahko pa se odločijo za temo, ki je ni na seznamu. Pri tem utemeljijo, zakaj so izbrali določeno temo za govorni nastop, prosto in čim bolj naravno govorijo, pozorni so na jezikovno pravilnost in ustreznost (knjižni jezik) in pri tem upoštevajo zvočne in vidne prvine govora (prav tam: 42, 66). V 3. VIO učenci upoštevajo znanja, usvojena pri jezikovnem pouku, prepričljivost dosegajo s premišljeno pripravo govornega nastopa na ravni razvijanja teme, pri govorjenju upoštevajo zvočne in vidne prvine govora za izvedbo »književnostrokovnih« govornih nastopov (obravnavajo književnega dela) in (po)ustvarjalnih govornih nastopov (prav tam: 67).

V poglavju *Standardi znanja* so ciljem primerno določeni standardi znanja, ki naj bi jih učenec dosegel. Učenec v skladu s cilji iz učnega načrta razvije zmožnost govornega nastopanja, ki jo izkazuje s samostojnim govornim nastopanjem z vnaprej napovedano temo in besedilno vrsto, ter tvori smiselna, razumljiva, sovisna in zaokrožena besedila, govori razločno, naravno in čim bolj knjižno, po govornem nastopu pa svoj nastop oziroma nastope sošolcev ovrednoti (prav tam: 74). Pravorečno zmožnost pokaže tako, da med govornim nastopanjem in med pogovarjanjem z učiteljem govori čim bolj knjižno, v svoji in izreki drugih prepozna neknjižne glasovne ali naglasne prvine ter jih zamenja s knjižnimi (prav tam: 76). V 2. VIO učenec pravorečno zmožnost pokaže tako, da ob

standardih, ki so predvideni že v 1. VIO, našteje slovenske knjižne samoglasnike in jih v besedah pravilno izgovori (prav tam: 82), v 3. VIO pa sta pri pravorečni zmožnosti standardom iz 1. in 2. VIO dodana še naslednja: učenec obvlada knjižni izgovor besed in povedi, ga opiše ter prepozna pravorečne napake v besedilih in jih odpravi (prav tam: 90).

Govor v Učnem načrtu za slovenščino (2018)

Učni načrt za slovenščino v osnovni šoli iz leta 2018 bo v šolski praksi začel veljati 1. 9. 2019, tj. z novim šolskim letom, zato ga je smiselno vključiti v analizo. V 1. VIO si učenci v sklopu *Razvijanje zmožnosti pogovarjanja* ogledajo posnetek oz. sodelujejo v igri vlog: gre za pogovor določene vrste. Koncept obravnave je primerljiv s tistim v UN iz leta 2011, natančneje je zgolj opredeljeno, katere dejavnosti potekajo pred ogledom posnetka in katere po njem (Poznanovič Jezeršek idr. 2018: 9). Besedila, ob katerih učenci v 1. VIO udeležujejo cilje, so naslednje vrste pogovorov: osebni in telefonski (samo zvočni ali tudi vidni) pogovor med prijateljema, sorodnikoma ter med stranko in uradno osebo (npr. učitelj, zdravnik, prodajalec).

Sklop *Razvijanje zmožnosti govornega nastopanja* predvideva, da učenci v 1. VIO govorno nastopajo z vnaprej napovedano temo in besedilno vrsto. Tudi tukaj je koncept obravnave primerljiv s tistim v UN iz leta 2011, izpostaviti velja le nekaj dopolnitev. Tako se učitelj in učenci pred govornim nastopom pogovarjajo o tem, kdaj in čemu govorno nastopamo, ugotavljajo, po čem se govorni nastop loči od pogovora, kako se na govorni nastop ustrezno pripravimo in na kaj smo med njim pozorni (prav tam: 10). Vrste besedil, ki jih UN predvideva za govorno nastopanje v 1. VIO, so primerljive s tistimi v UN iz leta 2011.

Razvijanje pravorečne zmožnosti je v UN zasnovano po naslednjem konceptu: v 1. VIO so učenci med poslušanjem posnetih ali glasno branih besedil v knjižnem jeziku pozorni na knjižno izreko besed in povedi ter si jo skušajo zapomniti, nato jo posnemajo, vadijo in utrjujejo; povedo, po čem se njihova neknjižna izreka loči od knjižne; vadijo knjižno izreko zanje kritičnih besed in si jo skušajo zapomniti; med govornim nastopanjem skušajo govoriti čim bolj knjižno in razločno; prepoznajo neknjižno izreko pri sebi in drugih ter besede izgovorijo knjižno (prav tam: 10, 11). V 2. VIO razvijanje pravorečne zmožnosti sledi konceptu za 1. VIO, ob tem pa učenci v besedah prepoznajo še knjižne samoglasnike in utrjujejo njihovo izreko v besedah in povedih; pri tem UN ob morebitnih nejasnostih priporoča rabo ustreznih jezikovnih priročnikov v knjižni in elektronski obliki (prav tam: 22). V 3. VIO UN ciljem iz 1. in 2. VIO dodaja še urjenje in utrjevanje knjižne izreke ob besedilih; tako učenci glasno izgovarjajo (tudi berejo) besede in opisujejo njihovo izreko, npr. mesto naglasa in naglašeni samoglasnik, položajne variante zvočnika v, glasovno vrednost črk e, o, v in l, vendar pri tem ne uporabljajo

naglasnih znamenj in strokovnih izrazov za zvočniške variante (kot v UN iz leta 2011). Učenci primerjajo slovenske glasovne in besedne prozodične prvine s tujimi ter predstavijo svoje ugotovitve (prav tam: 35, 36).

V 2. in 3. VIO učenci v sklopu *Razvijanje zmožnosti enosmernega sporazumevanja* tvorijo besedilo določene vrste – govorno nastopajo oz. pišejo; pri tem lahko najdemo veliko vzporednic s konceptom obravnave v UN iz leta 2011. V UN iz leta 2018 velja izpostaviti naslednje: poudarek je zlasti na strategijah pred govornim nastopom (npr. učenci in učitelj se pogovarjajo o strategijah in načelih učinkovitega govornega nastopanja, o tem, kako se pripravimo na govorni nastop (prav tam: 21); pri dejavnostih po govornem nastopu pa ni prišlo do sprememb (prav tam: 34).

Pri ciljih 1., 2. in 3. VIO pri *Književnosti* v poglavjih, ki se posvečajo govoru, tj. *Glasno interpretativno branje književnih besedil* in *Govorni nastopi*, ni prišlo do sprememb (prav tam: 18, 31, 45).

Govor v Učnem načrtu za slovenščino v gimnazijah (2008)

V *Opredelitvi predmeta* je zapisano, da je UN nadgradnja UN iz OŠ, zato se dijaki pri njem med drugim usposablajo za učinkovito govorno in pisno sporazumevanje (Poznanovič Jezeršek idr. 2008: 5). Med temeljnimi cilji in kompetencami je med drugim navedeno, da dijaki tvorijo učinkovita, razumljiva, ustrezna in jezikovno pravilna ustna in pisna besedila (prav tam: 6).

V sklopu *Razvijanje zmožnosti tvorjenja enogovornih besedil* dijaki pred tvorjenjem sodelujejo v vodenem pogovoru o strategijah tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil, načelih uspešnega tvorjenja, vrstah enogovornih neumetnostnih besedil in značilnostih tiste vrste enogovornega neumetnostnega besedila, ki ga bodo tvorili.

/N/ato se pripravijo /.../ na govorni nastop. Po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega /.../ govornega nastopa in /.../ govornih nastopov sošolcev ter utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem govornem nastopu in izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi, poročajo o svoji strategiji govornega nastopanja in jo primerjajo s strategijami sošolcev ter izdelajo načrt za izboljšanje svojih zmožnosti. (prav tam: 12)

Dijaki razvijajo pravorečno zmožnost tako, da poslušajo knjižno izreko in jo skušajo uzavestiti, v 1. letniku sistematično spoznavajo, vadijo in utrjujejo knjižni izgovor posameznih besed in povedi, prepoznavao pravorečne napake v svojih in besedilih drugih ter jih odpravljajo, med govornim nastopanjem skušajo govoriti čim bolj knjižno (prav tam: 13).

V sklopu *Razvijanje zmožnosti branja in interpretiranja književnih besedil* dijaki po branju interpretirajo besedila, tako da izražajo svoje doživljanje, razumevanje, aktualizacijo in vrednotenje književnih besedil, sodelujejo v pogovoru, med drugim tvorijo govorno enogovorno besedilo, npr. pripravijo govorni nastop o branju besedil iz vsebinskih sklopov, recitirajo ali uprizarjajo obvezna in izbirna besedila (prav tam: 16).

Dijaki splošno sporazumevalno zmožnost razvijajo ob branju književnih besedil, ob dialoškem odzivanju nanje in ob tvorjenju enogovornih besedil o njih oziroma o književnosti, npr. zmožnost izražanja svojega mnenja, zmožnost sprejemanja drugotnih neumetnostnih besedil, zmožnost tvorjenja učinkovitih, ustreznih, razumljivih in jezikovno pravilnih drugotnih neumetnostnih besedil (prav tam: 16).

V poglavju *Pričakovani dosežki/rezultati* so ciljem primerno upoštevani tudi dosežki oz. rezultati. Dijak pravorečno zmožnost dokaže, tako da med govornim nastopom govori knjižno; izgovori dano besedo/poved neknjižno in knjižno, primerja oba izgovora in opiše knjižni izgovor; našteje knjižne glasnike in jih primerja z neknjižnimi (prav tam: 36). Razvito zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil dokaže z zmožnostjo (uradnega) pogovarjanja, razvito (splošno) sporazumevalno zmožnost pa z dejavnim sprejemanjem drugotnih neumetnostnih besedil, pri čemer izreka in utemeljuje svoje mnenje, tvori učinkovita, ustreznna, razumljiva in jezikovno pravilna drugotna neumetnostna besedila (prav tam: 38).

Govor v Katalogu znanja (KZ) za predmet slovenščina

Slovenščina je temeljni splošnoizobraževalni predmet tudi v srednjem strokovnem izobraževanju (SSI). Dijaki se pri njem med drugim usposablajo za učinkovito govorno sporazumevanje v slovenščini (Katalog 2011: 2), razvijajo sporazumevalno zmožnost kot zmožnost kritičnega sprejemanja besedil raznih vrst ter zmožnost tvorjenja ustreznih, razumljivih, pravilnih in učinkovitih besedil raznih vrst (prav tam).

Med *Usmerjevalnimi/splošnimi cilji predmeta* velja pri razvijanju govora izpostaviti zlasti, da dijaki razvijajo sporazumevalno zmožnost v slovenskem knjižnem jeziku, da obvladajo slovenski knjižni jezik in ga zavestno uporabljajo ter da znajo presoditi, ali je v danih sporazumevalnih okoliščinah ustreznna raba knjižnega ali neknjižnega jezika. Dijaki razvijajo zmožnost pogovarjanja, poslušanja (gledanja) in branja raznih besedil ter zmožnost ustnega in pisnega sporočanja (prav tam: 3).

V KZ je pri *Primerih sklopov za obravnavo* eden od dveh predlaganih sklopov za jezikovni pouk *Intervju*. Dijaki ob posnetem intervjuju presojujejo nebesedni jezik in izreko sogovorcev, ob tem spoznavajo značilnosti zvočnega prenosnika in jih uzavestijo, razvijajo svojo pravorečno zmožnost, ki jo uresničujejo ob predlaganih dejavnostih, npr. presojujejo izreko sogovorcev v posnetem intervjuju, predstavijo osnovno razdelitev

knjižnih glasnikov na samoglasnike in soglasnike, v besedah določijo obe nadglasovni prvini (tj. naglas in trajanje naglašene samoglasnika), razmišljajo o svojih pravorečnih napakah in jih ponazorijo s primeri; rešujejo dodane pravorečne vaje (prav tam: 17). Ciljem primerno so določeni tudi standardi znanja, in sicer je med minimalnimi navedeno, da dijak upošteva načela uspešnega pogovarjanja in knjižne izreke (prav tam: 18). Po predlaganem sklopu je moč uresničevati cilje za razvijanje sporazumevalne in pravorečne zmožnosti ter razvijanje govora tudi pri drugih vrstah besedil.

Da bi bilo učenje osmišljeno in bi bili dijaki zanj motivirani, avtorji KZ predlagajo, da so vsa besedila povezana s poklicem, za katerega se izobražujejo.

Tudi na področju *Književnosti* KZ predlaga, da dijaki besedila oz. odlomke govorno interpretirajo. Priporočljivi obliki pogovora sta okrogla miza in kviz. Tako dijaki v pogovoru izberejo tematsko ustrezno besedilo za individualno branje oz. govorni nastop, ki mu sledi. V govornem nastopu predstavijo problematiko književnega besedila, po nastopu o njej razpravljajo z učiteljem in s sošolci, ocenjujejo pa tudi sam govorni nastop. Skupina dijakov ob koncu obravnavanega sklopa pripravi in izvede tematski recital (prav tam: 40). Pri predlogih za ocenjevanje KZ govorni nastop tudi sicer predlaga kot enega od načinov ocenjevanja ob vseh tematskih in literarnozgodovinskih sklopih.

Sklep

Analiza učnih načrtov in kataloga znanja je pokazala, da so govor in razvijanje govora ter sporazumevalne zmožnosti kot temeljni cilj/-i prisoten/-i v vseh analiziranih dokumentih, je pa razvijanje (zlasti) pravorečne zmožnosti morebiti premalo eksplicitno poudarjeno. V UN za gimnazije in KZ bi morebiti veljalo razmisliti o bolj dosledni kontinuiteti razvijanja te zmožnosti, saj je premalo poudarjena, zato sta skrb zanj in doslednost pri njenem razvijanju prepuščeni predvsem presoji učitelja, ob tem pa je treba upoštevati dejstvo, da to ni zgolj ena temeljnih nalog učiteljev slovenščine, pač pa učiteljev vseh predmetnih področij.

Viri in literatura

- BEŠTER TURK, Marja, 2011: Sporazumevalna zmožnost – eden izmed temeljnih ciljev pouka slovenščine. *Jezik in slovnost* 56/3. 122–127.
- Katalog znanja za slovenščino* (SSI): <http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2015/programi/SSI/KZ-IK/katalog.htm> (Dostop: 20. 3. 2019).
- KUNST GNAMUŠ, Olga, 1991: *Sporazumevanje med željo, resnico in učinkom*. Ljubljana: Slovensko društvo raziskovalcev šolskega polja.

- KUNST GNAMUŠ, Olga, 1992: *Sporazumevanje in spoznavanje jezika*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- LIPNIK, Jože, 1994: *Mali čvek. Zbirka besedil h knjigi Metodika govorne vzgoje*. Maribor: Založba Obzorja Maribor.
- POZNANOVIČ JEZERŠEK, Mojca idr., 2008: *Učni načrt. Slovenščina. Gimnazija: splošna, klasična, strokovna gimnazija*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_slovenscina_gimn.pdf (Dostop: 20. 3. 2019).
- POZNANOVIČ JEZERŠEK, Mojca idr., 2011: *Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf (Dostop: 10. 3. 2019).
- POZNANOVIČ JEZERŠEK, Mojca idr., 2018: *Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina*. (Posodobljena izdaja). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina.pdf (Dostop: 10. 3. 2019).
- PULKO, Simona, 2007: *Sporočanje v osnovni šoli*. Maribor: Dravska tiskarna.
- VALH LOPERT, Alenka, 2013: *Med knjižnim in neknjižnim na radijskih valovih v Mariboru*. Maribor: Litera.
- ZEMLJAK JONTES, Melita, 2017: Čebļjavčki, brbljavčki, čvekavčki in Mali čvek Jožeta Lipnika. Marko Jesenšek (ur.): *Med didaktiko slovenskega jezika in poezijo. Ob 80-letnici Jožeta Lipnika*. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. 42–53.